

права. Нині актуальними є питання поглиблення і конкретизації поняттєвого апарату галузі, а головне – однозначного тлумачення терміноодиниць, особливо в законотворчій діяльності. Провідним способом вербального типу семантизації термінів є дефінування.

Отже, мову науки характеризують такі мовні особливості: унормованість, точність, ясність, повнота і лаконічність у вираженні думок, широке вживання термінів, вживання абстрактної лексики, безособовість, монологічний характер висловлювання, логічність, завершеність, використання розгорнутих синтаксичних конструкцій, складних речень зі сполучниковим зв'язком, дієприслівникових та дієприкметникових зворотів тощо.

Список використаних джерел

1. Проценко Г. П. Правнича лінгвістика : навч. посіб. / Г. П. Проценко та ін. ; за заг. ред. С. М. Гусарова. – Київ : А. В. Паливода, 2010. – 312 с.

2. Семеног О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. / О. М. Семеног. – 2-ге вид., стереотип. – Київ : Академія, 2012. – 216 с.

Таратінов Д. І., здобувач ступеня вищої освіти навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ *Шевчук І. В.*

ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЗАБОРОНИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ XVII–XIX СТОЛІТЬ

Синтаксичні одиниці із значенням заборони складають 17,1% від загальної кількості виявлених імперативних конструкцій в українській мові XVII–XIX століть. Основною комунікативною ознакою цих речень є вказівка на заборону виконувати якусь дію.

В Академічному тлумачному словнику значення слів «заборона», «забороняти» пояснюється так: «**Заборона** – 1) Наказ не робити чого-небудь. 2) Захист» [3, с. 26]. «**Забороняти**. 1. Не дозволяти робити, здійснювати що-небудь. Не допускати, не дозволяти користуватися чим-небудь, уживати щось, відбуватися, існувати чому-небудь. 2. Захищати від кого-, чого-небудь» [3, с. 27].

Забороняти може переважно той, хто має на те право, повноваження. В офіційній обстановці за тим, хто забороняє, повинно бути закріплене адміністративне та юридичне право. Ступінь знайомства і вікова різниця не суттєві. У розмовно-побутовій сфері може забороняти старший за віком, старший у сімейній ієрархії чи ж той, хто має моральне право, напр.: И пока оніе до гражданського суда прилични не будутъ, отсилат къ Синоду, а самимъ мирскимъ властемъ *не брат* въ коллегіи, или гдѣ индѣ, и *не держать* [3, с. 42]; А дети мои... братья и ништо с крвних и прирожонных моих *не мают* малжонки моее пнее Ганны с тое трете части всего имени моего *рушати* и никоторыми причинами отгол ее *вытискати* и жадной кривды на том ей *делати не мают* [4, с. 25].

Отже, імперативні конструкції, що виражають заборону, передаючи категоричну форму вираження імперативності, в українській мові XVII–XIX ст. реалізуються за допомогою спеціалізованих морфологічних і синтаксичних засобів (наказовий спосіб, перформативні та інфінітивні речення).

Список використаних джерел

1. Волинські грамоти XVI ст. / Упорядники В. Б. Задорожний, А. М. Матвієнко. – Київ : Наук. думка, 1995. – 245 с.
2. Ділова документація Гетьманщини XVIII ст. : зб. документів. – Київ : Наук. думка, 1993. – 392 с.
3. Словник української мови : в 11 т. – Київ : Наук. думка, 1971–1981.